DOSSIER FAMAVERA — FC-20260920-002

Emerytura po miesiącu składek w Polsce — jakie warunki dotyczą obywateli Ukrainy?

Status: Gotowe do weryfikacji | Bramka: DO WERYFIKACJI | Proponowany werdykt: WPROWADZA W BŁĄD | Pewność: 95%
⚠️ WYMAGA SZERSZEJ KONTROLI REDAKTORA — pełne pierwotne audio TVP Info nie było dostępne bezpośrednio; dokładna wypowiedź została odtworzona z archiwum Faktometru, które oznacza transkrypcję jako automatyczną.

I. PEŁNY FACT-CHECK

TYTUŁ / TEMAT

Emerytura po miesiącu składek w Polsce — jakie warunki dotyczą obywateli Ukrainy?

ID I DATY

ID: FC-20260920-002 | Wypowiedź: 19.09.2026 | Fact-check zakończony: 27.09.2026 | Aktualność sprawdzona do: 27.09.2026, 14:17 CEST.

TEZA

Sławomir Mentzen powiedział w TVP Info, że obywatel Ukrainy może przyjechać do Polski, zapłacić składki za jeden miesiąc — około 2000 zł — a następnie uzyskać polską emeryturę i pobierać około 1500 zł miesięcznie do końca życia.

WERDYKT

WPROWADZA W BŁĄD — proponowany werdykt, do decyzji redaktora.

SEDNO

W polskim systemie rzeczywiście można nabyć prawo do własnej emerytury po bardzo krótkim okresie ubezpieczenia: dla osób z nowego systemu wystarczy co najmniej jeden dzień ubezpieczenia po osiągnięciu wieku emerytalnego. Sama krótka składka nie daje jednak automatycznie emerytury minimalnej ani stałej dopłaty około 1500 zł. Do podwyższenia sumy świadczeń do polskiego minimum potrzebne są m.in. odpowiedni wiek, wymagany staż 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny — przy czym mogą być uwzględniane okresy ukraińskie — oraz zamieszkanie w Polsce. Kwota wyrównania zależy od sumy polskiego i ukraińskiego świadczenia, a nie od jednorazowej wpłaty około 2000 zł.

KONTEKST WYPOWIEDZI

Archiwum Faktometru przypisuje wypowiedź emisji TVP Info z 19.09.2026 godz. 05:02. Zapis brzmi m.in.: „Przyjedźcie do nas, zapłaćcie składki za jeden miesiąc, to dostaniecie emeryturę od państwa polskiego” oraz łączy wpłatę około 2000 zł z późniejszą wypłatą około 1500 zł „do końca życia”. Faktometr informuje, że transkrypcja i identyfikacja mówcy są automatyczne; pełne audio jest dostępne w płatnym archiwum. To ograniczenie nie zmienia ustaleń prawnych, ale wymaga ręcznego odsłuchu przed publikacją, jeśli redakcja ma dostęp do nagrania.

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY I DOWODY

1. Zwykła emerytura z nowego systemu: po osiągnięciu wieku 60 lat przez kobietę lub 65 lat przez mężczyznę prawo może powstać przy co najmniej jednym dniu polskiego ubezpieczenia. ZUS potwierdził tę zasadę ponownie 14.09.2026, wskazując, że w Polsce istnieją nawet emerytury groszowe po bardzo krótkim stażu.
2. Wysokość własnej polskiej emerytury nie jest równa minimum. Jest liczona głównie z kapitału i składek zapisanych na polskim koncie oraz dalszego trwania życia; przy jednym miesiącu może być bardzo niska.
3. Gwarancja minimum to osobny mechanizm. Art. 87 ustawy wymaga co najmniej 20 lat okresów dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny. Umowa Polska–Ukraina pozwala w potrzebnym zakresie sumować niepokrywające się okresy ubezpieczenia obu państw.
4. Polska nie przejmuje finansowania ukraińskich lat jako polskiej emerytury. Każde państwo odpowiada za swoją część, natomiast przy spełnieniu warunków suma polskiego i ukraińskiego świadczenia może zostać podwyższona do polskiego minimum.
5. Od 1.03.2026 najniższa emerytura wynosi 1978,49 zł brutto. Nie istnieje ustawowa kwota „1500 zł dla obywatela Ukrainy”. Wyrównanie jest różnicą między właściwym minimum a uwzględnianą sumą świadczeń. Przykładowo, aby sama różnica wynosiła 1500 zł, suma świadczeń przed wyrównaniem musiałaby wynosić 478,49 zł (1978,49 − 1500).
6. „Około 2000 zł” nie jest ustawową ceną nabycia prawa do dopłaty. Przepisy nie wskazują takiego progu. Źródło wtórne opisuje indywidualną sprawę z 2243,78 zł składek zapisanych na koncie i własną polską emeryturą 13,86 zł, ale pełna decyzja ZUS tej osoby nie jest publicznie dostępna, więc przykład ma znaczenie pomocnicze.
7. „Do końca życia” nie jest bezwarunkowe dla wyrównania. Art. 85 ust. 5 wiąże podwyższenie świadczeń koordynowanych do minimum z zamieszkiwaniem w Polsce. Ustawa przewiduje też dalsze ograniczenia dotyczące podwyższenia.

ŹRÓDŁA

Faktometr — zapis wypowiedzi TVP Info 19.09.2026, 05:02. Miejsce: transkrypcja pod nagłówkiem materiału. Potwierdza dokładną treść claim anchor; ograniczenie: transkrypcja automatyczna, pełne audio za paywallem.
ZUS — Emerytura w powszechnym wieku emerytalnym dla osób urodzonych po 31.12.1948 r. Miejsce: warunki przyznania. Potwierdza wiek 60/65 i co najmniej 1 dzień ubezpieczenia.
Umowa Polska–Ukraina o zabezpieczeniu społecznym. Miejsce: art. 12–16. Potwierdza sumowanie okresów oraz zasady ustalania świadczeń przez oba państwa.

Ustawa o emeryturach i rentach z FUS — tekst ujednolicony. Miejsce: art. 85 ust. 5 oraz art. 87 ust. 1 i 5; w aktualnym PDF odpowiednio s. 55–57. Potwierdza warunek zamieszkania oraz staż 20/25 lat i ograniczenia podwyższenia.
ZUS — Emerytury dla obywateli Ukrainy w oparciu o umowę Polska–Ukraina, 18.10.2017. Potwierdza, że ZUS nie finansuje ukraińskich okresów jako polskiej emerytury, a wyrównanie liczy się od sumy świadczeń i wymaga stałego zamieszkania w Polsce.
ZUS — Kwoty najniższych świadczeń od 1.03.2026. Potwierdza najniższą emeryturę 1978,49 zł brutto.
Sejm — RPW/31544/2026. Miejsce: metryczka konsultowanego projektu. Potwierdza, że 18.09.2026 zgłoszono projekt dodający nowy warunek dla wyrównania, ale 27.09.2026 projekt pozostaje w konsultacjach i nie jest obowiązującym prawem.

AKTUALNOŚĆ SPRAWDZONA DO

27.09.2026, 14:17 CEST. Ostatni freshness check objął aktualne komunikaty ZUS, obowiązujące przepisy oraz etap projektu RPW/31544/2026. Projekt pozostaje w konsultacjach społecznych do 21.10.2026 i nie zmienia obecnego stanu prawnego.

II. SKRÓCONY FACT-CHECK

TYTUŁ / TEMAT

Emerytura po miesiącu składek w Polsce — jakie warunki dotyczą obywateli Ukrainy?

WERDYKT

WPROWADZA W BŁĄD

BARDZO KRÓTKIE SEDNO

Jeden miesiąc ubezpieczenia rzeczywiście może wystarczyć do nabycia prawa do własnej, bardzo niskiej polskiej emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego. Nie oznacza jednak automatycznej wypłaty około 1500 zł miesięcznie: do wyrównania do polskiego minimum potrzebny jest m.in. odpowiedni łączny staż 20/25 lat, uwzględnia się także emeryturę ukraińską, a wyrównanie wymaga zamieszkania w Polsce. Kwota około 2000 zł nie jest ustawowym „kosztem zakupu” takiej dopłaty.

III. DOKUMENTACJA TECHNICZNA

KARTA REDAKTORA

⚠️ WYMAGA SZERSZEJ KONTROLI REDAKTORA
ID: FC-20260920-002 | Dokładna teza: obywatel Ukrainy może przyjechać do Polski, opłacić składkę ZUS tylko za jeden miesiąc (ok. 2000 zł), a następnie uzyskać polską emeryturę i pobierać ok. 1500 zł miesięcznie do końca życia.

Proponowany werdykt: WPROWADZA W BŁĄD | Pewność: 95%.

SEDNO DLA REDAKTORA

Rdzeń mechanizmu jest realny: po bardzo krótkim polskim ubezpieczeniu może powstać prawo do własnej emerytury, a okresy ukraińskie mogą pomóc spełnić staż wymagany do gwarancji minimum. Wypowiedź przedstawia jednak miesiąc składek i około 2000 zł jako wystarczającą drogę do około 1500 zł miesięcznie, pomijając warunki, które decydują o prawie i wysokości wyrównania. Trzeba mieć odpowiedni wiek i 20/25 lat kwalifikowanego stażu; wysokość ukraińskiej emerytury obniża potencjalne wyrównanie; dla wyrównania istotne jest zamieszkanie w Polsce. Dlatego przekaz nie jest całkowicie fałszywy, ale jego uproszczenie prowadzi odbiorcę do istotnie błędnego obrazu zasad.

5 ROZSTRZYGAJĄCYCH KONTROLI

1. Claim anchor — sprawdź w Faktometrze fragment od „Przyjedźcie do nas…" do „…do końca życia". Redaktor powinien zobaczyć połączenie miesiąca składek, około 2000 zł i późniejszej wypłaty. Co zmieniłoby werdykt: pełne nagranie pokazujące istotne zastrzeżenie bezpośrednio przed lub po cytacie.
2. ZUS — sprawdź warunki zwykłej emerytury w nowym systemie: wiek 60/65 oraz co najmniej jeden dzień ubezpieczenia. To potwierdza najmocniejszy element wypowiedzi i test przeciwny.
3. Ustawa FUS — sprawdź art. 87 ust. 1 (s. 56 PDF): 20 lat dla kobiety, 25 dla mężczyzny; oraz art. 85 ust. 5 (s. 55): gwarancja minimum przy świadczeniach międzynarodowych dla osoby zamieszkałej w Polsce. To są pominięte warunki zmieniające odbiór tezy.
4. Umowa PL–UA — sprawdź art. 12–16: sumowanie niepokrywających się okresów i oddzielne ustalanie świadczeń. To wyjaśnia, dlaczego ukraiński staż może pomóc spełnić warunek, ale nie staje się polskim stażem składkowym finansowanym przez ZUS.
5. ZUS 18.10.2017 — sprawdź akapity o sumowaniu okresów, sumie świadczeń i stałym zamieszkiwaniu w Polsce. Co zmieniłoby werdykt: nowa obowiązująca regulacja znosząca te warunki. Freshness check takiej zmiany nie wykazał.

GOTOWY TEKST DO PUBLIKACJI

Nagłówek: Emerytura po miesiącu składek w Polsce — jakie warunki dotyczą obywateli Ukrainy?
Teza: Obywatel Ukrainy może po miesiącu ubezpieczenia i wpłaceniu około 2000 zł otrzymywać około 1500 zł polskiej emerytury miesięcznie do końca życia.
Werdykt: WPROWADZA W BŁĄD.
Lead: W polskim systemie jeden dzień ubezpieczenia może wystarczyć do nabycia prawa do własnej emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego. To jednak nie oznacza automatycznego prawa do minimalnej emerytury ani stałej dopłaty około 1500 zł.
Aby świadczenia zostały podwyższone do polskiego minimum, trzeba spełnić dodatkowe warunki. Ustawa wymaga m.in. 20 lat okresów dla kobiety lub 25 dla mężczyzny. Umowa z Ukrainą pozwala w określonych sytuacjach uwzględnić okresy ubezpieczenia z obu państw. Każde państwo odpowiada jednak za własną część emerytury. ZUS przy wyrównaniu uwzględnia również świadczenie ukraińskie, dlatego dopłata nie ma stałej wysokości 1500 zł. Od 1 marca 2026 r. polska emerytura minimalna wynosi 1978,49 zł brutto.

Dodatkowo wyrównanie w mechanizmie umów międzynarodowych jest związane z zamieszkiwaniem w Polsce. Przepisy nie przewidują też ustawowego progu około 2000 zł, którego wpłata gwarantowałaby późniejszą dopłatę. Opisany mechanizm istnieje, ale przedstawienie go jako prostego schematu „miesiąc składek → 1500 zł do końca życia" pomija warunki mające zasadnicze znaczenie.

ŹRÓDŁO PIERWOTNE I KONTEKST

Źródłem wypowiedzi jest emisja TVP Info z 19.09.2026 godz. 05:02 zachowana w Faktometrze. Pełnego audio nie odtworzono bezpośrednio ze względu na ograniczenie dostępu do archiwum. Weryfikowana treść jest jednak widoczna w transkrypcji oraz występuje w archiwalnych zapisach kolejnych emisji. Ograniczenie dotyczy przede wszystkim ręcznego potwierdzenia słowo w słowo, nie mechanizmu prawnego.

CHRONOLOGIA

18.05.2012 — podpisano umowę Polska–Ukraina o zabezpieczeniu społecznym. 01.01.2014 — umowa weszła w życie. 18.10.2017 — ZUS opublikował oficjalne wyjaśnienie zasad. 18.09.2026 — do Sejmu wpłynął projekt RPW/31544/2026 dotyczący dodatkowego warunku gwarancji minimum. 19.09.2026 — emisja analizowanej wypowiedzi. 21.09.2026 — rozpoczęcie konsultacji projektu. 27.09.2026 — końcowy freshness check: projekt nadal nie obowiązuje.

TWIERDZENIA SKŁADOWE I SZCZEGÓŁOWA WERYFIKACJA

A. Bardzo krótki okres ubezpieczenia może dać prawo do własnej emerytury — POTWIERDZONE, przy osiągnięciu wieku emerytalnego. B. Jeden miesiąc wystarcza — POTWIERDZONE dla prawa do własnej emerytury, ale nie samodzielnie dla gwarancji minimum. C. Około 2000 zł jest wymaganym kosztem — NIEPOTWIERDZONE; brak takiego progu w przepisach. D. Powstaje polska emerytura — TAK, ale jej własna część jest liczona z polskiego konta. E. Około 1500 zł miesięcznie — MOŻLIWE jako wielkość wyrównania w konkretnych okolicznościach, lecz nie stała ani gwarantowana. F. Polska płaci za ukraińskie lata — NIE; okresy mogą być sumowane dla warunków, ale państwa odpowiadają za własne świadczenia. G. „Do końca życia" — NIE JAKO BEZWARUNKOWA GWARANCJA WYRÓWNANIA; warunki muszą pozostawać spełnione.

DANE I NIEZALEŻNE OBLICZENIA

Najniższa emerytura od 1.03.2026: 1978,49 zł brutto. Jeśli wyrównanie wynosiłoby 1500 zł, uwzględniana suma świadczeń przed wyrównaniem musiałaby wynosić 478,49 zł. Rachunek: 1978,49 − 1500,00 = 478,49 zł. W przepisach nie ma równania „2000 zł składki = 1500 zł miesięcznie"; wysokość własnej polskiej emerytury zależy od zgromadzonych składek, a wyrównanie od różnicy do minimum po uwzględnieniu właściwych świadczeń.

DOWODY ZA I PRZECIW / TEST PRZECIWNY

Dowód wspierający tezę: osoba w wieku emerytalnym, mająca wymagany łączny staż głównie na Ukrainie, może po krótkim okresie polskiego ubezpieczenia uzyskać własną polską emeryturę, a przy niskiej sumie świadczeń i zamieszkiwaniu w Polsce — wyrównanie do minimum. To pokazuje, że mechanizm nie jest fikcyjny.
Dowód ograniczający tezę: sam miesiąc składek i kwota około 2000 zł nie wystarczają do zagwarantowania około 1500 zł. Bez wieku emerytalnego, wymaganego stażu, odpowiedniej relacji wysokości obu świadczeń i warunku zamieszkania schemat nie działa w sposób przedstawiony odbiorcy. Te pominięcia są materialne, dlatego proponowany werdykt to WPROWADZA W BŁĄD, a nie FAŁSZ.

FRESHNESS CHECK I DOKUMENTY POWIĄZANE

27.09.2026, 14:17 CEST: sprawdzono bieżące strony ZUS i Sejmu oraz obowiązujący tekst ustawy. RPW/31544/2026 przewiduje dodatkowy warunek dla podwyższenia do minimum — zwaloryzowane składki co najmniej równe 25-krotności minimalnego wynagrodzenia — ale projekt pozostaje w konsultacjach rozpoczętych 21.09.2026 i zaplanowanych do 21.10.2026. Nie wolno stosować go do oceny stanu prawa 19.09.2026 ani 27.09.2026.

WYJĄTKI, OGRANICZENIA I RYZYKA

1. Pełne audio pierwotnej emisji nie zostało samodzielnie odsłuchane; Faktometr zastrzega automatyczny charakter transkrypcji. 2. Konkretne kwoty z opisywanej w mediach indywidualnej decyzji ZUS są źródłem wtórnym i nie są potrzebne do głównego rozstrzygnięcia. 3. Trzeba konsekwentnie odróżniać własną polską emeryturę od podwyższenia sumy świadczeń do minimum.

PEŁNY REJESTR ŹRÓDEŁ A/B/C

A — ZUS: warunki emerytury w nowym systemie; ZUS: zasady umowy Polska–Ukraina; umowa bilateralna w ELI; obowiązująca ustawa FUS; komunikat ZUS o minimum od 1.03.2026; Sejm: RPW/31544/2026. B — Faktometr jako archiwum/transkrypcja claim anchor; SprawdzamTo jako pomocniczy opis indywidualnego przypadku. C — brak źródeł użytych do rozstrzygających ustaleń.

KONTROLA WYKONANIA PROCEDURY

Źródło pierwotne — SPEŁNIONE Z OGRANICZENIEM. Freshness check — SPEŁNIONE. Dokumenty nowsze/powiązane/zastępujące — SPEŁNIONE. Aktualny etap procesu legislacyjnego — SPEŁNIONE. Test przeciwny — SPEŁNIONE. Wyjątki i zakres — SPEŁNIONE. Liczby i niezależne obliczenia — SPEŁNIONE. Bezpośrednie linki i dokładne miejsca — SPEŁNIONE. Klasy A/B/C — SPEŁNIONE. Proponowany werdykt — SPEŁNIONE. Pewność 95% — SPEŁNIONE. Wersja dla czytelnika — SPEŁNIONE.

DO DECYZJI REDAKTORA

1. Odsłuchać pełne nagranie TVP Info, jeśli redakcja ma dostęp, i potwierdzić cytat słowo w słowo. 2. Potwierdzić, że tytuł pozostaje neutralny i nie sugeruje werdyktu. 3. Zatwierdzić kwalifikację „WPROWADZA W BŁĄD” zamiast łagodniejszego „CZĘŚCIOWO PRAWDA”. 4. Nie przedstawiać projektu RPW/31544/2026 jako obowiązującego prawa. 5. Po akceptacji człowieka dopiero przejść do ostatecznej redakcji i publikacji.